

symposium

HORIZONTY

2013

29. - 30.11. 2013 Brno

Kolaborativní a dialogická praxe **napříč** kontexty

Centrum Lipka

Kamenná 20

Brno

Program

Seznam abstraktů

Pátek 29. listopadu 2013

9:30 - 9:45 Přivítání účastníků a zahájení symposia (skupina Narativ)

9:45 - 10:30 Úvod do kolaborativní a dialogické praxe (Celiane Camargo Borges - tlumočeno do čj)

10:45 - 12:30 Spoluvytváření řešení aneb jak děláme koučování v Daletu (Leoš Zatloukal, Pavel Vítek)

12:30 - 13:30 oběd

Hlavní sál

13:30 - 14:15 Motivace ke spolupráci v celostní péči o zdraví (R. Plchová)

14:15 - 15:00 Možnosti komunikace během porodu (N. Sedlická)

Učebna

13:30-15:00 Case Management „zdola“: otázky spolupráce mezi poskytovateli sociálních a zdravotních služeb (P. Nepustil)

15:00-15:45 Dialogický prostor

16:00-18:00 Překračování hranic v supervizi (Rocio Chaveste Gutiérrez - tlumočeno do čj)

Následuje autentický páteční večer v Brně (pro přespolní možnost přespání na matracích v prostorách Lipky).

Sobota 30. listopadu 2013

9:00-10:45 Výzkum jako sociální praxe (Celiane Camargo Borges - tlumočeno do čj)

11:00-12:30 Appreciative Inquiry (L. Čížková & P. B. Lauritzen - tlumočeno do čj)

12:30 - 13:30 oběd

Hlavní sál

13:30-14:15 Využití dialogu k podpoře kolaborativního přístupu ve vzdělávání speciálních pedagogů (P. Jurkovičová)

14:15 - 15:00 Clean Language jakožto dialogický přístup? (J. Lanc)

Učebna

13:30-15:00 Jak se reflektující týmy po Brně šíří (L. Ukropová, B. Romanovská, P. Detersová, M. Novák)

15:00-15:45 Dialogický prostor

16:00-16:30 Závěrečné reflexe

Seznam abstraktů

Workshopy

Workshopy vznikají na základě pozvání organizátorů. Jejich obsah a forma je projednávána s organizátory, ale konečná podoba je výhradně v rukou autorů.

(řazeno abecedně podle příjmení autorů)

Celiane Camargo Borges (NL)

Výzkum jako sociální praxe

Workshop nabídne sociálně konstrukcionistickou orientaci, která staví výzkumníky do pozice původců změny, v tom smyslu, že aktivně proměňují svět skrze jeho prozkoumávání. Prostřednictvím výzkumných procesů jsou tedy z toho hlediska vytvářeny sociální skutečnosti. Budou představeny termíny jako vztahové porozumění používání jazyka, vytváření významů, spoluvytváření, dialog, a také perspektivy oceňující a zaměřené na budoucnost. Dále budou představeny základy sociálního konstrukcionismu s příklady kolaborativních, vztahových a participativních praxí. Zaměříme se na způsoby, jak přizvat druhé k 1) účasti na dialogu, 2) vstupování do různorodých žitých zkušeností, 3) všímání si toho, co nás zasáhne, 4) oceňovaným alternativám, 5) navigaci mnohočetných zkušeností a pohledů, 6) využití příběhů, které utváří příležitosti pro různé konverzace, a 7) zapojení se do vztahové odpovědnosti.

Lucie Čížková (ČR) & Peter Bach Lauritzen (Dánsko)

Appreciative Inquiry – Importováno od srdce

Appreciative Inquiry (AI) je přístup k dosahování změny založený na využívání silných stránek. Používá se v organizacích, komunitách a týmech. Od osmdesátých let, kdy byly formulovány jeho klíčové myšlenky, se stačil rozšířit do celého světa a využívá se v rozličných kontextech – ve velkých korporacích, místních komunitách, rozvojových iniciativách apod. Může být využíván také jako účinný pedagogický nástroj ve školách. AI je založeno na myšlenkách sociálního konstrukcionismu a jeho hlavním nástrojem je konverzace (interview či dialog, chcete-li) zaměřená na tak zvané „pozitivní jádro“.

Spíše než abychom se snažili načrtnout teoretická východiska přístupu, dovolte nám představit cestu AI do českých zemí a podívat se zblízka na některé zdejší projekty, kde bylo AI použito a vyzkoušeno. Činí nám velké potěšení moci říct, že importujeme AI způsobem vskutku spolupracujícím, spolutvořivým a od srdce. Doufáme, že touto cestou pocítíte sílu a energii AI prostřednictvím několika praktických příkladů.

Rocio Chaveste Gutiérrez (Mexiko)

Překračování hranic v supervizi

„Myslíme si, že my, studenti a naši klienti se neustále stáváme někým, kým jsme dosud nebyli...“

Harlene Anderson & Harry Goolishian (1990)

Supervize je dialogický a kolaborativní/spolupracující proces, oboustranné zkoumání. Je to systém vytvářející významy a jazyk, ve kterém supervizor a supervidovaný spolu-konstruují společné významy skrze konverzaci. Cílem je vytvořit kontext, který umožňuje změnu a učení. Proces supervize je příležitostí supervizora porozumět, jak supervidovaný chápe každou terapeutickou situaci, aniž by předpokládal, že sdílí teoretickou perspektivu.

Rocio nejprve představí proces supervize, tak jak jej praktikují ve vzdělávacím institutu Kanankil. Bude následovat hodinová supervizní konzultace se studentem v Kanankilu, vedená Rocio. Do konzultace vstoupí reflektující tým tvořený účastníky sympózia, budeme překračovat geografické hranice. Poslední část příspěvku bude věnována závěrečné diskuzi nad konzultací a supervizí obecně. Workshop potrvá 2 hodiny.

Pavel Nepustil (ČR)

Case management „zdola“: otázky spolupráce mezi poskytovateli sociálních a zdravotních služeb

Od roku 2009 se v Brně prohlubovala spolupráce mezi zařízeními sociálních a zdravotních služeb se zaměřením na zotavující se uživatele drog v komplikovaných situacích. Šlo o „vedlejší produkt“ komunitního plánování, který byl posléze (v letech 2010-2013) podpořen grantem EU. Stále se proměňující skupinu zaangažovaných pracovníků spojoval zájem o smysluplné a efektivní provázání péče o klienty napříč jednotlivými organizacemi a o společný dialog. Jako zastřešující koncept byl zvolen „case management“ ve formě, v jaké byl v ČR aplikován do oblasti péče o duševní zdraví.

V rámci workshopu bude v prezentační části představen vznik a vývoj skupiny „Case Management“, jejíž fungování nadále pokračuje, a procesů, které na ní navazovaly. V pracovní části budou společně hledány odpovědi na dvě otázky:

Co pomáhá udržovat „při životě“ skupinu zaměřenou „pouze“ na spolupráci a sdílení?

Jaké jsou možnosti zapojení samotných klientů do tohoto formátu skupiny?

Jaká mohou nastat rizika fungování spolupráce, potažmo úspěšného uplatnění case managementu v praxi?

Lucia Ukropová (SR), Petra Detersová (SR), Barbora Romanovská (ČR), Martin Novák (ČR)

Jak se reflektující týmy po Brně šíří

Povíme Vám příběh o tom, jak se skupince studujících i vystudovaných psychologů daří a nedaří překračovat hranice. Hranice vlastní, terapeutické, hranice v našich hlavách. Je to příběh zatím

nedlouhý, jehož děj se teprve tvoří, a konec je v nedohlednu. Jmenuje se *Jak otevřít dveře spolupráci odborníků a studujících za pomoci reflektujících týmů*.

Reflektující tým v konzultaci vnímáme jako jednu z cest k rozšíření spektra možných porozumění a náhledů na klientovu situaci. Způsob, jak do dialogu přizvat více hlasů. Ve Skandinávii či v Americe se s tímto zdrojem inspirace pracuje v mnoha kontextech: v klinickém, vzdělávacím, či v organizacích. Může to fungovat také v našem prostředí? Povzbuzení prací zkušenějších kolegů u nás i v zahraničí jsme se rozhodli dospět k pozitivní odpovědi. Rádi bychom se svým dílem zasadili o to, aby se reflektující tým stal běžnou součástí (nejen) psychoterapeutické praxe také v českých podmínkách.

Naše setkání bude mít dvě části: v té první představíme vznikající reflektující síť, která by chtěla být platformou pro propojení profesionálů, kteří by do své praxe chtěli reflektující tým přizývat. V pohádce se šťastným koncem by se hlavní postava mohla jednoduše obrátit na své kolegy prostřednictvím webu www.reflektujici-tymy.webnode.cz a najít vhodný tým pro sebe a své klienty. Tato síť by měla fungovat s minimálními časovými a finančními nároky. Krátce také představíme kolaborativní výzkumný projekt, který se zrodil jako vedlejší produkt úvah o reflektující síti. Jeho záměrem je zachytit práci s reflektujícím týmem na několika úrovních a z několika výzkumných perspektiv.

Ve druhé části bychom Vás rádi pozvali ke sdílení Vašich myšlenek na téma takové sítě: je pro nás zásadní dovědět se o rozličných potřebách, ideálech a pochybnostech. Chceme slyšet co nejvíce hlasů rozmlouvat o webových stránkách vznikajících pro tyto účely, ale i o praktických a etických otázkách spojených s existencí takové sítě. Těšíme se na vše, co nám pomůže ve spolupráci s Vámi napsat další stránku příběhu o Reflektujících týmech (zatím v Brně).

Leoš Zatloukal (ČR) & Pavel Vítek (ČR)

Spoluvytváření řešení aneb jak děláme SF koučování v Daletu

Princip partnerské spolupráce a společného vytváření a rozvíjení s klienty vnímáme jako klíčový pro naše pojetí přístupu zaměřeného na řešení. V rámci workshopu bychom účastníky rádi přizvali ke spoluvytváření: 1. živé koučovací konzultace, 2. zajímavých a nových perspektiv v rámci reflexe a 3. praktickému vyzkoušení procesu společného vytváření na sobě.

Příspěvky

Příspěvky vznikají na základě přihlášení autorů. Na krátkou prezentaci autora navazuje komentář dialogického partnera, který je předem osloven organizátory. Po interakci autora a dialogického partnera následuje diskuse všech přítomných.

(řazeno abecedně podle příjmení autorů)

Petra Jurkovičová (ČR)

Využití dialogu k podpoře kolaborativního přístupu ve vzdělávání speciálních pedagogů

Tento krátký příspěvek přináší téma vzdělávání studentů speciální pedagogiky s využitím dialogického a kolaborativního přístupu. Smyslem idejí nastíněných v příspěvku je zamyšlení se nad kompetencí studentů speciální pedagogiky jakožto budoucích pomáhajících profesionálů poskytujících velice často podporu, informace a poradenství rodinám a blízkým osob (dětí i dospělých) se zdravotním postižením. Zároveň s touto očekávanou úlohou budou také v pozici spolupracovníků zajišťujících (a někdy také brzdících) spolupráci a komplexní péči pro tyto osoby. Právě z těchto i dalších důvodů bych se ráda pozastavila nad možnostmi a mezemi dialogu k podpoře kolaborace mezi studenty s cílem pomoci jim rozvíjet jejich sociální, komunikační i osobní kvality pro práci speciálních pedagogů – pomáhajících profesionálů. Ráda bych také přispěla vlastními zkušenostmi z „dialogického vzdělávání“ studentů.

Jakub Lanc, Jan Nehyba (ČR)

Clean Language jakožto dialogický přístup?

Jak by mohl vypadat přístup rezonující s dialogickými principy, avšak akcentující "nevědoucí přístup" až k maximální možné minimalizaci terapeutových obsahů, interpretací a metafor, a jejich zasahování do dialogu? Přístup záměrně omezující repertoár terapeutových otázek na minimum? V čem by to mohlo být limitující, v čem osvobozující? Terapeutický / koučovací přístup "Clean Language" tyto vlastnosti ztělesňuje.

V příspěvku si přiblížíme východiska a klíčové principy CL, dotkneme se jeho pojetí práce s vtělenou metaforou (embodied metaphor) a naúkneme i fenomén psychoaktivity v rámci "čistého" rozhovoru. Poté otevřeme prostor pro dialog (třeba o vztahu "zvláštního dialogu" v pojetí CL k ostatním dialogickým přístupům).

Romana Plchová (ČR)

Motivace ke spolupráci v celostní péči o zdraví

Bio-psycho-socio-spirituální přístup k člověku a možnosti prevence psychosomatických onemocnění

Téma je určeno komukoli, protože do péče o zdraví své i lidí kolem nás jsme všichni neustále zapojeni. Pokud se cítíme zdravě, pak je čas na podporu prevence, pokud nemocně, hledáme způsoby, jak se přiblížit zpátky ke zdraví. Zástupci pomáhajících profesí se pak ještě intenzivněji zabývají tím, jak zdraví podpořit u svých klientů. Chtěli bychom nastolit diskuzní otázku: Jaké jsou důvody starat se o zdraví celostně a propojovat při péči o něj více lidí napříč obory? Tématem se aktivně zabývám při práci se starými lidmi i v rámci studia. Posluchači budou mít možnost si uvědomit, kde mají oni sami zdroje k upevňování zdraví a napříč jakými kontexty toho dosahují. Buď u sebe anebo, u svých klientů. V případě potřeby by byly do diskuze vneseny odborné termíny a jejich možná pojetí. Tím základním je pojem psychosomatika, který se začal užívat v reakci na rozdělení péče o tělo a duši. Může být užitečný například pro lidi, kteří se snaží dosáhnout zdraví jednostranně, například hlavně po biologické stránce. Ze stejného důvodu může být užitečné pracovat s ještě širším bio-psycho-socio-spirituálním modelem léčení lidí. Ten dává lidem daleko více možností, jak ke zdraví přistupovat a pečovat o ně, preventivně, anebo pak v terapii.

Natalie Sedlická (ČR)

Možnosti komunikace během porodu

V rámci své práce, ve které se pokouším poskytovat těhotným a rodícím ženám komplexní péči spojuji porodní asistenci s psychoterapií a holistickým přístupem k člověku. V této oblasti se pokouším pracovat inovativně a vymýšlet, jaké možnosti mohou mít ženy, které požadují jinou než nabízenou péči, i přesto, že celkové nastavení porodnického systému to neumožňuje.

Má individuální práce je ve své podstatě založena na kolaborativní a dialogické praxi, a preventivním a psychoprofylaktickým přístupem se snažím využít nezměrný potenciál terapeutického vedení porodu i k léčení těchto traumat.

V širším kontextu se v tomto systému setkáváme s těžkostí navázat přetržený dialog. Ačkoli je celý zdravotnický systém postaven nerovně a nesvobodně, pozoruji velkou potřebu o navázání rovného dialogu, což mě nutí přemýšlet nad tím, jak zapojit kolaborativní praxi ke zlepšení komunikace v systému porodnické péče, jak zavést dialog odborné veřejnosti mezi sebou i s ostatními, jak vytvořit bezpečný prostor pro potenciál ke změně, a myslím, že způsob, který by mohl být cestou k řešení je, pokusit se terapeuticky zahojit toto kolektivní porodní trauma. Mohla by cesta vyléčení tohoto kolektivního traumatu vést například dialogickou kooperativní praxí?